

Miejsca, które budują ekologiczną świadomość

27 stycznia 2025 roku w Sali Kolumnowej Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach odbyło się uroczyste podsumowanie II edycji Konkursu Zielona Przestrzeń, którego celem jest wspieranie samorządów województwa śląskiego w tworzeniu nowych ekologicznych i zielonych przestrzeni.

Druga edycja konkursu cieszyła się dużym zainteresowaniem wśród gmin - wpłynęły aż 72 wnioski. Natomiast wsparcie przyznano 36 gminom w wysokości 6,3 mln zł, dzięki nagrodzonym projektom walory przyrodnicze odzyska aż 28 hektarów.

- Serdecznie gratulujemy wszystkim uczestnikom konkursu i dziękujemy za ich zaangażowanie. Dziękujemy również samorządom, które już zrealizowały swoje projekty. Razem budujemy lepsze, bardziej zielone i przyjazne środowisko, które będzie służyło przyszłym pokoleniom - powiedział Mateusz Pindel, prezes Zarządu WFOŚiGW w Katowicach.

W poprzedniej, pierwszej edycji konkursu dzięki dotacji z Funduszu powstało 30 zielonych przestrzeni na 18 hektarach, w tym w Mysłowicach, gdzie obok Przedszkola nr 16 w Brzęczkowicach powstał Park Sensoryczny.

Na terenie obiektu znajdziemy, m.in. tablice edukacyjne i urzędzenia edukacyjno-rekreacyjne, ścieżkę „bosych stóp”, strefę smakową oraz dźwiękową. Nasadzone drzewa, krzewy, rośliny. Park kosztował 354 tys. zł, a dofinansowanie Funduszu ponad 249 tys. zł.

Konkurs Zielona Przestrzeń ma na celu wspieranie inicjatyw, które przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez tworzenie ekologicznych przestrzeni w miastach i gminach. Jego celem jest tworzenie ogólnodostępnych terenów zielonych, które dostosowują przestrzeń publiczną do potrzeb społecznych. To miejsca, które łączą ludzi, zachęcają do aktywności i budują świadomość ekologiczną. Dzięki współpracy Funduszu z gminami, Zielona Przestrzeń to nie tylko konkurs, to realna zmiana, której efekty możemy podziwiać każdego dnia. Inwestycje te to nie tylko ochrona ekosystemów, ale także poprawa jakości życia mieszkańców. Dofinansowanie nie może przekroczyć 80 procent kosztów kwalifikowany, a ich w wysokość wynosić od 100 do 250 tys. zł.

W ramach drugiej edycji konkursu, 36 gmin z województwa śląskiego otrzymało wsparcie finansowe od Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach. Fundusz przeznaczył na ten cel ponad 6,3 miliona zł, co pozwoli na realizację projektów, które przyczynią się do rozwoju zielonych przestrzeni w regionie. Dzięki Zielonej Przestrzeni zostanie, m.in. odnowiony Park Dworski w Bojszowach, a w gminie Kalety, w miej-

scowości Zielona zostanie utworzona zielona przestrzeń: Szlakiem polskiego bociana - wraz ze ścieżką ornitologiczną. Parki, skwery, tereny zielone zyskają nowe życie.

W ciągu dwóch edycji konkursu, udało się stworzyć blisko 66 nowych zielonych przestrzeni, poprawiając tym samym jakość życia mieszkańców oraz wpływając na ochronę środowiska. A wsparcie Funduszu wyniosło blisko 13 milionów zł.

Zobaczymy czym oddychamy

W styczniu rozpoczęła się największa w Polsce kampania pomiarowa zanieczyszczeń generowanych przez transport drogowy na terenie miast należących do Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Raport z badań zaprezentowany zostanie w maju tego roku. W czternastu miejscowościach na słupkach przystankowych pojawią się tzw. samplery, rejestrujące stężenie dwutlenku azotu. Akcję organizuje Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia wraz ze Stowarzyszeniem Alarm Smogowy.

- Obok indywidualnych kotłowni niespełniających żadnych norm emisyjnych, to właśnie transport samochodowy jest największym źródłem zanieczyszczenia powietrza na obszarze GZM. Chcemy poprawiać jakość życia naszych mieszkańców, obecnych jak i przyszłych. Czyste powietrze jest jednym z elementów, na które zwraca się szczególną uwagę przy wyborze miejsca zamieszkania - mówi Igor Śmietański, wiceprzewodniczący zarządu GZM.

Katowice, Sosnowiec, Gliwice, Zabrze, Bytom, Ruda Śląska, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Siemianowice

Śląskie, Tarnowskie Góry, Piekary Śląskie, Świętochłowice i Czeladź. W tych czternastu miejscowościach na słupkach przystankowych należących do ZTM pojawią się tzw. samplery, rejestrujące stężenie dwutlenku azotu, a więc zanieczyszczenia powietrza, za które w największym stopniu odpowiadają silniki spalinowe. Wybór lokalizacji nastąpił po konsultacji z przedstawicielami w/w gmin. Usługa fizycznego zawieszenia i zdjęcia próbników została zlecona Spółce Serwis GZM Sp. z o.o.

Aż siedemset punktów pomiarowych w 14 miastach aglomeracji

pokazuje czym oddychają jej mieszkańcy. Czujniki będą mierzyć zanieczyszczenie przez cały miesiąc. Dodatkowo czujniki zostaną zainstalowane w pobliżu stacji państwowego monitoringu jakości powietrza, mierzących poziom stężenia NO₂ w powietrzu w pięciu lokalizacjach: Zabrze, Dąbrowie Górniczej, Sosnowcu oraz dwa miejsca w Katowicach. Prowadzone będą także badania porównawcze na terenach parkowych oddalonych od drogowych ciągów komunikacyjnych.

Po zakończeniu pomiarów opublikowany zostanie raport

podsumowujący, który pokaże najmocniej zanieczyszczone miejsca w aglomeracji oraz przeprowadzona zostanie kampania informacyjna wśród mieszkańców na terenie GZM. Raport z badań zaprezentowany zostanie w maju 2025 roku. Partnerem merytorycznym kampanii jest Stowarzyszenie Alarm Smogowy.

Szkodliwy wpływ dwutlenku azotu

Według pomiarów prowadzonych przez GIOŚ w latach 2018-2020 w Katowicach odnotowano przekroczenia dopusz-

czalnych poziomów stężeń NO₂, wynoszących średniorocznie 40 µg/m³. Podobna sytuacja wystąpiła również w Krakowie, Warszawie i Wrocławiu. Zgodnie z najnowszymi wytycznymi WHO z 2021 r. rekomendowane średnioroczne poziomy stężenia dwutlenku azotu nie powinny przekraczać 10 µg/m³.

Dwutlenek azotu jest szkodliwym gazem wytwarzanym podczas spalania paliw w silnikach spalinowych, największą jego emisją charakteryzują się starsze samochody z silnikami Diesla. Dwutlenek azotu działa drażniaco na spojówkę oraz słuzówkę no-

sa i gardła, podrażnia układ oddechowy, może wywołać duszności, klucie w klatce piersiowej, przyczynić się do skrócenia oddechu i zwiększyć podatność na infekcje dróg oddechowych - szczególnie w przypadku dzieci i osób z obniżoną odpornością. Istnieją podstawy naukowe by przypisać oddychaniu podwyższonymi stężeniami dwutlenku azotu wpływ na rozwój poważnych schorzeń, takich jak astma oskrzelowa, przewlekła obturacyjna choroba płuc, choroby układu sercowo-naczyniowego oraz nowotwory, w szczególności płuc i piersi.